

Cotisațiunile, abonamentele și
orice cereri relative la expediția
judecării și costuțurile privitoare la
redacție se trimit pe numele ca-
sierului G. H. NICOLAE, direc-
torul școlii de la satul No. 3, Piatra-N.

ABONAMENT: Învățătorii și
institutorii din alte județe precum
și profesorii care nu-s în corpul
judecării, vor plăti ca abonament
4 lei pe an.
Abonamentul se va plăti înainte.

REVISTA

SOCIETĂȚII CORPULUI DIDACTIC

DIN

JUDETUL NEMȚU

APARE O DATĂ PE LUNĂ

Anul III. PIATRA N. 15 Martie 1899. No. 7.

TINEREA CLASULUI

(După A. Vissiot)

(urmare)

Clasa trebuie făcută parte de învățător, parte de elevi. Unii învățători o fac ei singuri; dinșii vorbesc fără întrerupere, ei se obosesc, ei se istovesc fără vreun folos mare. Alții din contra lasă totul pe sama elevilor; dinșii vorbesc puțin și foarte arare ori. Ei se cruță; au monitori, pe care se bizuiesc în clas. În asemenea caz ei se mărginesc a numi elevul, care are de vorbit, și foarte adesea de iconomisesc și de la aceasta, arătînd pe elev cu degetul. Asemenea dascăli

sînt muţi ; ba une-orî se fac şi surzi, ca să n'aibă ce să răspundă.

Amîndouă aceste apucături sînt defecte ; dar cea dintăiu e mai puţin rea, căci se naşte din o dragoste prea mare de muncă şi se poate îndrepta; cea de-a doua din contra, prövine din o lipsă de zel şi de dragostea carierii şi nu se poate vindeca.

Celor dintăiu se poate zice: luaţi aminte să nu faceţi reu crezând că faceţi bine, şi să nu ajungeţi nesuferiţi şi plicticoşi, crezînd că sunteţi trebuincioşi. Dacă ve siliţi a da elevilor într'una fără a le cere şi lor ceva, copilul se obicînuşte a primi tot-deauna de a gata fără a lucra vre-o dată. Aceasta strică şi lui şi vouă; vouă ve strică, căci orî cit de bogaţi aţi fi, cine dă fără socoteală pierde totul la urma urmei; elevului iarăşi strică, căci scutindu-l de orî ce muncă, îl deprindeţi un leneş, un înfumurat, un egoist şi-i întărzieţi desvoltarea sufletului său, dacă nu cumva i-o nimiciti cu totul; orî şi cum aţi lua voi îi stricaţi şi ca minte şi ca inimă; căci care alta e ţinta educaţiunei de cât a provoca sforţarea voinţei, după care sforţare, energie se măsoară meritul şi iniţiativa spiritului, singura condiţie a progresului.

Un învăţător care vorbeşte prea des şi mult poate mişca atenţiunea elevilor celor mai buni, nu însă a celor mijlocii sau leneşi. Noi, care suntem acum mari, ştim să ne dăm samă cât de greu este a ne ţinea mult timp atenţiunea încordată în urmărirea şirului de idei acoul care vorbeşte. Şi apoi cât meşteşug nu se cere de la vorbitor, ca să poată fi bine şi cu folos ascultat ! Adese orî auditorul devine neliniştit şi ne răbda-

tor din cauză că oratorul, conferențiarul, ori profesorul face abus de vorbă sau nu știe cum să se folosească de dinsa. Adesea-ori chiar ascultând pe oratori de frunte noi omenii mari ne prindem în plină nebăgare de samă, mintea ne alunecă la cine știi ce, și ne trebuie multă silință ca să ne îndreptăm mintea noastră spre șirul ideilor conferențiarului. Dacă un om mare poate cădea în asemenea lipsuri de atențiune, d'apoi un copil, care încă n'are cultivată atențiunea, iar interesul îi e slab de tot, cum să fie atent neîntrerupt la niște lecțiuni, care nu-i sînt adesea interesante, fie din cauza materiei ce se esplică, fie din cauza lipsurilor didactice și oratorice ale învățătorului! Este mai ușor a urmări ideile tale de cât ale altora, de oare-ce cugetarea altuia e plină de cotituri neașteptate, și pe ici pe colea de întunecime și lipsă de înțeles; când ascultăm pe cineva vorbind nu putem ști totdeauna încotro vreoște să meargă, nici nu ne dumerim lesne unde sîntem.

Chemarea învățătorului e de a învăța pe copil ceea ce nu poate învăța singur; de a-i explica ceea ce el n'ar înțelege singur. Dacă se vorbește în lecțiune de-o cunoștință, ce deja o posedă elevul, să i-o cerem scurt și cuprinzător, silindu-l să-ni-o scoată la iveală din fâgașul întunecat al memoriei. Vine vorba de dat o nouă părere, o nouă cunoștință, trebuie să punem pe copil singur în stare de a face us de judecata lui proprie; se vorbește de a scoate înțelesul unei recitări, a unei fabule, să vedem ce dezvoltare trebuie dată unei compuneri, trebuie să motivăm clasa la o sfortare de atențiune, la o sfortare de invenție. Intr'un cuvînt învățătorul nu trebuie să dea de cât ceea ce

elevul n'are și nu poate încă să aibă. Fie-care își aro sarcina lui, din care cea a învățătorului începe acolo unde sarcina elevului încetează.

Iată pentru ce în școla primară clasul rar trebuie să ia forma unei lecțiuni, adică a unui monolog; el trebuie să fie mai totdeauna un dialog între clasă și învățător. Am zis clasul și nu elevul; și am zis aceasta cu anumit gând. Căci aici venim la alt defect foarte des întâlnit în învățămîntul primar, și cu atât mai des în învățămîntul secundar.

În fie care clas sînt cîteva copii vioi, deștepți, plini de dragoste și interes pentru carte și cu multă bunăvoință la învățătură. Aceia au totdeauna mintea atentă la explicațiile profesorului; ochiul lor e scînteietor; privirea țintă la vorba învățătorului; urechea prinde iute explicația, iar mîna li-i răpede ridicată, gata de dat ori-ce răspuns. Nimic mai potrivit de cît a întreba pe asemenea copii, cît se pote mai des, căci am greși, de le-am lăsa dragostea lor să li se imputineze și interesul lor să le scadă. Dar a-i întreba numai pe dînșii singuri, am nedreptăți pe ceilalți, cari par mai încet la gîndire și nu că n'ar putea da răspuns, dar nu-l au degrabă și gata în minte și pe buze.

Și cu toate acestea sînt foarte numeroase clasele, unde numai 4—5 elevi sînt ocupați, numai cu ei se lucrează, iar restul stă în neactivitate, ca și cum ar fi muți sau numai figuranți, asistenți. Ca un clas să fie bine facut ne trebuie să fie toți actori, iar nu public: fie care elev trebuie să-și aibă partea lui de acțiune, mai mult sau mai puțin importantă, după lecția care se fa-

ce și după aptitudinile fiecăruia. Său dacă s'ar potrivi a doua comparațiune, o clasă trebuie să fie ca o orhestră; în orhestră nu sînt de cît executanți. Mulțimea instrumentelor înfătoșază varietatea aptitudinilor. Fiecare musicant nu cîntă o bucată neîntrerupt de la început la urmă, dar nu-î nici unul care să nu cînte, fie chiar un moment, pentru a scote o singură notă, o lovire de tam-tam, sau o notă la contrabas; toți musicanții urmăresc cu multă bagare de samă timpul, cînd trebuie să cînte, ca să execute bine partida lor. Solurile sînt rezervate celor mai buni musicanți și capelmaistrul, care în clasă e învățătorul, conduce pe executanți întorcîndu-se cînd spre unul, cînd spre altul, arătîndu-le cu vîrful bățului sau cu care bate tactul, momentul cînd are de intrat în acțiune, în concert; șeful orhestrii regulează mișcările trupului, întorsăturile feței, apasă acolo unde trebuie forte, însemnează unde trebuie piano ori ralletando, iar unde vede că i greu ia singur vioara, ca să ajute pe executanți, care de oboseală ori de neștiință ar greși și ar face să iasă rău orhestra.

Așa și în clasă; nu trebuie nici ca cît să fie părți inerte sau moarte, cum se petrece foarte adesea ori; viața, mișcarea, activitatea trebuie să umble din bancă în bancă; să deștepte pe cei trindavi și somnoroși, să zgudue pe cei adormiți, să îmboldească pe cei indiferenți și neinteresati și să pună în mișcare toată această lume de copii, făcîndu-i pe toți o apă. Activitatea, hărnicia, ce o va desfășura învățătorul pentru a stărni această mișcare și-a o întreține va fi cu mult mai bine folosită, de cît dacă s'ar sforța din cale-afară de-a-și cheltui

toată vloga lui vorbind şi muncind singur.

Când copilul stă mut într'o clasă, nu e vina lui: el nu stă mut, pentru că n'ar avea nimic de zis sau că n'ar putea să răspundă ceva; nu, tăcerea sa are adesea orî o altă cauză: e fricos sau neîncrezător în sine. Din contra nu toţi acei care ridică mîna în sus şi se arată că vrea să răspundă, arată că ştiu şi că răspunsul li-i gata pe buze; ne-am înşela de-am crede în mod absolut aceasta. Mulţi din cei ce ridică mîna nu sînt nici vioi, nici atenţi; ridică mîna pentru că e deprins să ridice mîna; şi dar dă dovadă de uşurinţă şi încredere falsă. Aici e rolul învăţătorului de a-şi cunoaşte bine clasa, de a deosebi lesne pe acel harnic de cel leneş, pe cel priceput de cel neatent şi leneş sau presumptuos; prin urmare rolul lui e de a şti cum să distribue întrebările fără a le perde în zadar. Am face atunci un simulacru de formă mai mult dăunătoare decît folositoare. Nu e bine a pune elevului o chestiune care ar fi din cale-afară grea, orî prea uşoară; căci în cazul întăiū fără a pune la socoteală timpul pierdut, noi umilim copilul, care la sigur va răspunde rău orî chiar de loc.

În cazul aldoilea noi îi vom pricinui o mulţumire, pe care n'a meritat'o, căci ar fi fost mai folositor să i-o rezervăm altuia, căruia i s'ar fi potrivit mai bine întrebarea pusă. Să proporţionăm întrebările cu inteligenţa şi cu cunoştinţele elevilor; aici e arta învăţămîntului. A nu lăsa neîntrebat pe nici un elev, nici chiar din cei mai proşti, mai ignoraţi. e o datorie a învăţătorului, ce decurge din însăşi meseria sa. A trece

poate această datorie o a-ți nesocoti chemarea, o a cășuna rău școlii și elevilor și deci implicit și ție.

De ce trebuie să ne temem mai mult în educație? Nu oare de faptul ca copilul să nu se plictisască și să se desguste de carte? Ei bine, întrebându-l cu chibzuială și cu măsură noi putem din când în când a-ți măguli puțin ambițiunea lui și sentimentul de sine, dându-i puțință de a căpăta încrederea în sine cum și hărnicia la muncă. E de dorit ca nici o lecție să nu treacă fără ca toți copiii să nu fie întrebați câte ceva: să fie o adevărată pacoste pe capul unui copil credința că el n'a fost întrebat, pentru că Domnul l'a uitat, l'a desprețuit, iar nu ca acum, când elevul se crede în largul lui, când trec săptămîni fără să fie întrebat ceva, aceasta chiar la școala primară. Pentru mine cel mai bun dascal e acela care trage folos din fie care elev, adică pune la muncă pe fie care copil.

Nu mă pot stăpîni fără să nu povestesc aici o mică întâmplare din viața mea dascălească; ar părea că spun rău de-un inspector, dar răul se micșurează, de oare ce nu-î amintesc numele.

Eram profesor, nu mă interesează la ce școală. Vine în inspecție un inspector! Pentru un tînăr profesor asemenea vizită aduce totdeauna o leacă de emoție. E ceva în fiecare om, care me făcea și pe mine să fac clasul așa fel, ca să dau o buna părere despre mine. Am ținut clasul, cum am crezut că o mai bine; am pus să vorbească toată această lume mică de copii, neluând vorba de cât când credeam că e de lipsă. Când am terminat, mă credeam—fără să arăt modestie—foarte mulțumit de mine, că am reușit bine cu

lecția mea. Eram mulțumit de mine și de clasul meu; și cu această dispozițiune sufletească mă uitam la inspector cu oare care încredere, ca să-î cetese în ochi semnul mulțumirei sale. Dar amară înșălăciune! Am văzut la inspector o privire rece, semn neînduios că a rămas nemulțumit. Și spre marea mea mirare directorul îmi împărtăși că Dl. inspector m'a găsit *preu sters* în clasă.

A doua zi o nouă vizită! Eu din parte-mi nu mă așteptam la atâta cinste, mai ales că aceasta a doua vizită îmi dădea a înțelege ceva nu tocmai priincios mie. Cu toată emoțiunea, de care eram cuprins, m'am suit pe catedră și venindu-mi pe deplin în fire și mă aducându-mi aminte de cele petrecute cu o zi mai înainte, am găsit prilejul să-î fac pe plac onoratului inspector. Reducînd pe elevi la tăcere, transformîndu-i auditori, m'am pus să vorbesc singur cu tot focu cuvîntării. La eșirea din clasă Directorul îmi împărtăși că inspectorul m'a găsit un profesor *eminent*. Dacă fui mîgult prin această apreciere, ve las să judecați; dar dacă am fost convins, asta-i altă întrebare.

Eu făcusem un clas pentru inspector, dar nu pentru școlari. Și de ce na-și spune-o? Cu tot proverbul latin, care spune: *errare humanum, perseverare diabolicum* (a greși e omenesc, dar a stărui în greșală e lucru drăcesc) eu am stărui. Am dat cu aceasta un rău exemplu de nesupunere, dar ce era să fac, căci eu eram încredințat că dreptatea e de partea mea, și nu mă înșel dacă cred și azi. *E par si muove*, am zis cu Galileu, și apucîndu-mă iarăși de lucru am văzut că *totuși clasa merge*, să mișcă, trăește și face sporii.

(Va urma)

Gh. Ghibănescu

Cări sunt măsurile necesare pentru a preveni alcoolismul?

Aceste măsuri au de scop, pe de o parte de a garanta puritatea băuturilor alcoolice, și pe de altă parte de a restrânge cantitatea alcoolismului consumat.

Din prima serie de măsuri preventive, fac parte legile, regulamentele, ordonanțele, cari esclud consumațiunea băuturilor de calitate rea. Articolele 154, 155, 156, 157 și 158 din legea sanitară, regulează controlul băuturilor din comerț și indică modul recrutării chimiștilor experți.

Aceste prescripțiuni sunt dezvoltate în regulamentul privitor la supravegherea alimentelor și băuturilor. Institutele de chimie ale ministerului de interne și cei câți-va farmacisti însercinați cu constatarea purității alcoolului ne diluat în fabrici, de care se servesc debitanții de băuturi, controlează întru una calitatea băuturilor din comerț, și administrațiunile locale cer, după propunerea persoanelor însărcinate cu examinarea, darea în judecată a acelor, cari au calcat legea și regulamentele.

Cu modul acesta vom ajunge a esclude din comerț alcoolul brut, nerectificat. Aceste băuturi, aproape cu puține excepțiuni, se prepară deja cu alcool rectificat și nu conțin de cât foarte rar o cantitate de impurități, cari depășesc limita prescrisă de art. 18 din regulament. Ele au încă, pe ici cole un grad mai mult decât a cel prescris de art. 19 din acelaș regulament.

Cantitatea de alcool nerectificat, care se vinde încă pentru preparațiunea diferitelor rachiri este neînsemnată, după cum este de asemenea neînsemnată, cantitatea esențelor vătămătoare, care servesc a aromatisa aceste băuturi. Noi

escludem din consumaţiune esenţile vătămătoare şi nu admitem de cât esenţile inofensive; în general se adaugă alcoolului diluat, cantităţi minime de esenţe. Noi nu avem în realitate nici un interes de a împedica fabricaţiunea, cogniacului, romului, rachiului de prune, cu alcool pur bine rectificat, adăugit cu apă pură şi cu cantităţi minime de esenţe inofensive. Tot deasemenea şi cu liqueururile (benedictina, curaçao, piperment, liqueur de coje de vanille, etc.), afară numai ca acestea se nu conţin o cantitate de impurităţi mai mare de cât cea permisă de art. 18 din regulament.

Cât despre viz, noi împedecăm falsificările prin măsuri repressive luate contra neguţătorilor de vin en gros şi en detail, cari introduc în comerţ vinuri prefăcute.

În urma proceselor intentate comercianţilor, cari au adăos în vinurile lor salicylat de soda, acid salicylic, sacharină, fraudele devin rare. Tot ast-fel se întâmplă şi cu neguţătorii, cari tratau vinul cu cantităţi mari de piatră arsă şi practicau alte măsuri frauduloase. Falsificaţiunea cea mai frequentă este adaugirea de apă. Răua calitate a unei mari părţi a vinurilor din comerţ este datorită instalaţiunei imperfecte de care dispun majoritatea proprietarilor de vii, lipsei de pivniţe bune, modului primitiv al fabricaţiunei, lipsei de cunoştinţi asupra producţiunei şi conservaţiunei vinurilor, curăţirei imperfecte a vaselor în care conservă vinul. Unii proprietari fabrică vinul în grabă, nu'i lasă timpul de a estrage din peliţa bobitelor substanţele solubile, şi se miră apoi că acesie vinuri naturale, ce'i drept, dar sarace în extracte, nu sunt bune pentru exportaţiune. Pe ici colea se gănesc unii neguţători, cari îmbunătăţesc aceste vinuri adăugându-le alcool şi esenţe aromatice. Vinuri colorate artificial nu se ved de cât foarte rar.

Berea este la noi singura dintre toate băuturile alcoolice, care nu este nici odată falsificată.

Fabricaţiunea acestei băuturi a fost așa fel perfecţionată în Bucureşti, că ea poate concura cu străinătatea atât în cea ce priveşte instalaţiunea fabricelor, cât și în cea ce priveşte producţiunea. Scriitorii, cari au pretins că acești fabricanți adăugiau strychnină și alte substanțe toxice la berea lor, nu au făcut de cât se copieze și se traducă alegațiunile conținute în cărțile franceze și germane. Debitanții luptă la noi, contra alterațiunei berei în timpul căldurilor celor mari prin conservarea în ghetă în aparate frigorifere. Fabricantul de bere, în România, dă berei, mai cu samă celei consumate în timpul verei, o tărie mai mare, pentru ca să nu se pôtă descompune sub influența căldurei. Ei imită prin acesta pe fabricanții germaniei și bavariiei care produc pentru exportatiune bere foarte alcoolisată.

Ar fi cu toate acestea de dorit, ca fabricanții să micșureze tăria berei, ast-fel ca ea se nu ajungă o băutură prea spirtoasă; căci berea de București este mult mai tare decât cea de Pilsen, de Viena sau de München.

Iată după cele din urmă analyse făcute de D-nul Dr. Bernard, tăria diferitelor feluri de bere fabricate în București.

	ALCOOL	EXTRACTE
Opler	Peleş 5.40 p. 100	5.25 p. 100
	Neagră 4.95 " "	5.46 " "
	Regală 5.25 " "	5.21 " "
Bragadir	Bere neagră 4.75 " "	4.70 " "
	Bere albă 5.55 " "	5.76 " "
Luter	Pilsner 6.00 " "	6.09 " "
	Lager 5.55 " "	6.41 " "
	Bavaresa 4.95 " "	7.15 " "

Supravegherea curăţeniei băuturilor alcoolice nu poţe ea singură se restringă alcoolismul, de oare ce acesta nu se datoreşte numai relei calităţi, ci şi a cantităţii băuturilor consumate. De aceea a doua serie a măsurilor preventive este mult mai importantă şi va avea ca consecinţă micşurarea consumaţiunii alcoolului.

Poliţia crâşmelor e o măsură veche preventivă, care n'a dat la noi bune rezultate. Ea este regulată prin ordonanţe şi regulamente votate de consiliile comunale. Într'un mare număr de judeţe consiliile comunale au stabilit regulamente relativ la localurile conservate acestui gen de comerţ, care obligă pe comercianţi a ţine curate vasele şi instrumentele şi a pune la dispoziţia consumatorilor de apă proprie bună de băut, aşî ţine dughenile închise în timpul serviciului divin : Duminica şi în zilele de serbători, cari fixează oara de închidere, opreşte vândarea pe amanete şi cu deosebire persoanelor în stare de beţie manifestă.

Aceste regulamente sunt foarte adese ori calcate; unii locuitori, fiind în acelaş timp primarii comunelor în care locnesc n'aŭ pe nimeni cari să controleze — alţi primari sunt impuşî comunei de proprietari sau arendaşi bogăţi, cari sunt interesaţi, ca crâşmele să nu fie supravegheate ; iar prefectii şi subprefecţii nu dau acestor măsuri atenţiunea ce o merită. În unele localităţi, debitantul dă ţăranului, care nu poate să plătească cu bani, rachiū în schimb pe cereale, oue, puī, ba chiar cumpără mai dinainte munca sa viitoare, plătindu'l cu alcool.

În oraşe sunt negustori de vinuri, cari plătesc prin băuturi spirtoase pe aparî sau ori ce alt lucrător de care are nevoie.

Tot la crâşmari se fac angajamentele agricole cu ţera-

ni, cari mai dinainte au fost îmbatați și tot cu concursu alcoolului se recrutează muncitorii agricoli. Legea poliției rurale de la 1868 prin art. 108 cere oare care garanții în cea ce privește moralitatea persoanei, care deschide hanuri sau debite în comunele rurale și la drumurile mari.— Ori cine însă poate să capete cu cea mai mare ușurință un certificat de bună purtare eliberat de cinci notabili precum și permisiunea consiliului comunal.

Legea licențelor de la 1873, prescrie la art. 7. că debitanții, cari voesc să obțină acest drept în comunele rurale, trebuie să fie înșcriși pe listele electorale a uneia din comunele României, însă și această prescripțiune a fost calcată.

Alcoolismul poate să fie combătut prin măsurile fiscale, cari au de scop de a scăde numărul comercianților de vin și de a spori prețul băuturilor alcoolice: prin micșurarea numărului debitelor se împuțunează ocaziunile de a bea; căci este mult mai ispitit țaraul care în fie care minut are ocaziune de a trece pe dinaintea unei crășme, de cât acela, care nu găsește de cât rar crășme sau este silit a face un mare încunjur pentru a o găsi.

S'ar putea micșura numărul debitelor, printr'o lege, care să nu permită deschiderea unei crășme de cât pentru un anumit număr de locuitori în diferitele categorii de comune, sau indirect prin sporirea de taxe a debitanților de băuturi spirtoase.—La noi avem un debitanț pentru două sute de suflete. Cei 26000 sau 27000 de debitanți sau alt fel de comercianți de băuturi spirtoase din România întreagă plătesc, în afară de patentă, un impozit forte mic pentru licență.

În 1894—95 statul n'a perceput pentru licențe de cât

suma de 5,237,838 lei, asupra cărora bogatul judeţ al Ilfovului, cu totă consumaţiunea lui, n'a plătit de cât 991,596 lei : judeţul Dolj 266,898 lei, judeţul Iassi 227,178 lei şi acel al Brăilei, o taxe relativ mare de 288 566 lei. Judeţul cel mai favorizat în cea ce priveşte licenţa este judeţul Gorj, care n'a plătit de cât 49,167 lei şi în acest judeţ ca şi în multe altele se bea mult pe acasă — urmază apoi judeţele Fălciu, cu 64 415 lei şi Muscel cu 63,592, lei.

O mult mai mare importanţă trebuie a se da dreptului calităţii şi cantităţii băuturilor produse drept, ce ar trebui regulamentat pentru băuturile alcoolice după un principiu echitabil.—Nu'î de loc natural ca în materie de impozit igiena singură să fie consultată. Până în prezent, la ministerul de finanţe se credea ca unică datorie sporirea imediată a veniturilor şi că consumaţiunea băuturilor nu trebuie să fie regulată prin măsuri fiscale. Ca consecinţă a acestei stări de lucruri fie reducţiunea de la 1889, la 5 bani pentru gradul de alcool din taxă de la 1886, care era de 8 bani. În urma acestor scăderi consumaţiunea băuturilor spirtoase s'a mărit în proporţii grozave. În 1896 taxa fu ridicată din nou la 8 bani şi să sperăm că consumaţiunea se va micşura iarăşi, iar impositul actual de 8 bani se va mări în proporţii simţitoare şi accizele comunale vor ajunge cu ineetul egal în toate ţerile, iar contrabanda va deveni mai rară şi sporirea impositului cu încetul va fi proporţională cu primejdia acestor băuturi şi nu va atinge numai alcoolul din marea industrie.

Dovadă că consumaţia alcoolului este în raport invers cu impositul, ne-o dă următoarea statistică cuprindend ultimii 11 ani.

	TAXA		CONSUMAȚIUNEA
1884—1885	2 $\frac{1}{4}$	banî	230,000 Hl. alcool
1885—1886	4	"	158,000 " "
1886—1887	8	"	97,000 " "
1887—1888	8	"	88,000 " "
1888—1889	8	"	87,000 " "
1889—1890	5	"	136,000 " "
1890—1891	5	"	178,000 " "
1891—1892	5	"	210,000 " "
1892—1893	5	"	208,000 " "
1893—1894	5	"	299,000 " "
1894—1895	5	"	268,000 " "

Dr. D. Apostolidi

Medic primar al județului Némțu

Cestiunea femenină în secolul al XVI.

(Biblioteka Warszawska).

— Iea o femeie bogată, consilia Warwas; bogăția alină nemulțumirea.

— Nu vreau nici de fel, replică Lupus furios. O femeie bogată mă va trata ca pe servitorul său, ca pe măgarul său. Nu voese nici atâta a mea căsători eu una care să fie saracă: Nu sînt bogat eu însumi, va trebui a merge iute și anevoos, de dimineța până însera, pentru a trăi și a auzi reproșurile dămăcei. Nu, îmi

place mai bine a rămânea netnsurat.

— Ascultă, îi dişe Warwas, eu cred că nu vei refusa a te însura cu una bătrână, cu atât mai mult, că nici tu nu eşti aşa tiner.

— Nefolositor de a'mi vorbi de acesta, răspuse Lupus; mi-ar plăcea mai bine, de a fi închis cu un animal selbatec, într'o cuşcă, de cât a veţui cu o femeie bătrână.

— Să vedem, sînt cu toate aceste fete bune (cum se cade), crescute bine de mamele lor.

— Mamele lor! fată! strigă Lupus; ele's acelea care învaţă pe fetele lor, toate viciile, reutatea, neascultarea. Ele sînt toate ca una. Nu crede chiar nici în frumuseţa feminină; ele se suliminesc, se gătesc şi pe urmă te înşală în toate chipurile“.

Şi Lupus, zărind un nou venit, Pachscheka, un înţelept bătrîn, se puse a'întreba.

„Spune ni dar, maestre venerat, de unde le vine femeilor reutatea lor, viciile lor? Ne supunem judecării voastre, a cărei înţelepciune o cunoscem“.

— „După vorbele voastre, ved că sînteţi nisce adevaraţi şnapani (hoţi de codru), răspuse maestrul indignat.

Voi calomniaţi femeile, pentru că numai sînteţi tineri; dar vorbele voastre sînt deşerte. Femeele v'au născut. Ce însemneză acesta? Lupul nu trăesce cu cacomul. Judecând reu femeile, ve judecaţi voi singuri, ve puneţi pe acelaşi rînd. Ar fi mai bine a le lasa în pace şi a nu calomnia pe aprópele teu. Se găsesc asemenea şi printre barbaţi, un mare numer, cari au mari defecte: sînt nisce ómenî de nimic şi nisce talharî.

Liniştiţi-ve dar, şi nu ve bateţi joc de defectele care ţin de specia umană“.

Ast-fel Rey, în al XVI secol, blama pe uritorii de femei, mai în aceeaşi termen, ca şi femeniştii noştri moderni.

Smaranda G. Cosmovici

Tg. Nemişu

Proverburî, locuţiuni proverbiale şi fel-de-fel de idiotisme

„cu explicaţiuni necesare“

(Urmare).

LXXV. **Buhaiu.**

150. *Buhăesce ca un buhaiu de ballă.* se dice de copilul cel care tot într-una plânge şi ţipă cu urlet.

LXXVI. **Buh.**

151. *I-a eşit buhu,* adică 'l seic acum mai totă lumea, cine.l.

LXXVII. **Bună-diminăta.**

152. *După bună-diminăta şi muiămită,* adică după cum me pôrtu-me, așa mi se şi da.

LXXVIII. **Bunica.**

153. *De când bunica fata mare,* adică foarte de de mult.

LXXIX. **Bun.**

154. *Bun de gură și reu de treabă*, se dice celui care mai mult tot vorbește și de lucru mai nimic.

155. *Da'ți bun cu perje*, adică'i prefăcut, gărgariț.

156. *Da'ți de cel buu'i (de cele bune)*, adică'i un ștregar.

LXXX. **Bunișor.**

157. *Îi bunișor (bunișoră)*, adică 'i ștengărel.

LXXXI. **Buric.**

158. *Buricu pământului*, se dice celui mititeluț, (mic de statura).

LXXXII. **Butuc.**

159. *A dat tot peste butuci până acuma*, adică peste prea proști.

160. *Are parate butuc*, adică f. multe (serme), f. bogat.

161. *L-a tras butuciu*, adică l-a lăsat în părăsire tocmai la mai greu, l-a înșelat.

LXXXIII. **Buturugă.**

162. *Buturuga mică restornă carul mare*, adică tocmai prima cel nebăgat în semă se poate întâmpla, să fii resturnat.

LXXXIV. **But.**

163. *But-malaiu*, se dice celui gras, gros, tătălos, mancacios și prost, (plenus venter non student libenter).

LXXXV. **Buză**

164. *Dice numai din buze*, adică nu din toată inima.

165. *In buza tunului*, se dice celui care e cel mai întâi expus în o afacere ôre-care de mulţimo.

166. **Buză-suflicată**, poreclă de şagă, pentru cel pe care vrei, să 'l riđi o lecă, ți'i și drăguț.

(Va urma)

George A. Cosmovici

Tg. Nemțu

Un prieten și jumătate.

Bătrânul Sandu avea un fiu — Iancu — care, întocma ca fiul risipitor din Evanghelie, ceruse tatălui său partea ce i se cuvinea din avere și plecase în lume, să'și caute norocul; dar rămânend și el fără nici un ban, căci n'a sciut să muncescă, ci numai să cheltuescă și să petrecă, s'a întors la tatăl său smerit și cu rugăminte să'l primescă iar în casa sa.

Tatăl său îl întrebă:

-- „Ce ai făcut tu, Iancule, cu banii ce ți-am încredințat“?

— „Am petrecut și i-am cheltuit cu prietenii“.

— „Dar ai tu prietenii“.

— „Da tată, mi am făcut forte mulți prietenii buni“.

— „Hi ! . . Mare minune! Aș vrea să ved și eu pe unul dintre prietenii tei“.

— „Bucuros tată, când voesci“!

În adevăr, într'o ți, plecă amândoi cu trăsura și era

apropo sară când—ajungând în capătul satului, unde sta prietenul cel mai bun a lui Iancu întâlniră o femeie ducând o capră de funie. Bătrânul Sandu să învoiesce cu femeea și cumpără capra, apoi puse pe vizitiu de o tăiă și așa cu pe-le cu tot o aședară într'un sac și după ce-l legară la gură îl puse în trăsură. După aceea au lasat pe vizitiu la o casă din sat să stea până a doua zi, iar ei plecară singuri cu trăsura. Când ajung la casa prietenului, care era posesorul moșiei, li se făcură o primire așa de afertată că era supărătoare pentru bătrânul Sandu, ce era om foarte serios. Apoi să întinse în grabă o masă încăreată cu cele mai bune bucate și băuturi, care dădea de banat că erau anume pregătite pentru musafiri.

Înainte însă de a se așeza la masă, Iancu chemă la o parte pe prietenul său, și după povăța bătrânului, îi spune că pe drum li s'au întâmplat o nevrocîre, că vizitiul fiind cam amețit de băutură, li-a răspuns nisece cuvinte obrasnice, și el, în prima furie, i-a dat o palmă; dar cine scie cum l'a lovit, căci a murit și ei l'a pus într'un sac în trăsură și sunt foarte îngrijiți, ce să facă?

Dar n'apucase a termina vorba și prietenul începe a-i asigura: să n'aibă nici o grijă, bine că i-a spus lui, știe el ce face, că doră nu-și va lăsa el, la așa imprejurare pe un prieten atît de bun—și în adevăr, să duc în fundul grădinei, unde sapă o gropă și aruncă sacul cu conținutul său, astupându-l bine.

Dar pe când ședeau la masă cu toții și Iancu și prietenul său ridica tuaste, unul în sănătatea altuia și pentru trambula unei așa strașnice prietenii; iată, intră în casă primarul comunei și cu mai mulți jendarmi, cari înconjoară pe

musafiri şi „în numele legii“ îi declară arestaţi, pentru bănuela de crimă, că ar fi ucis pe vizitiul lor, şi îi somează, că imediat să arăte, ce au făcut cu victima. Ei tăgăduesc dicând, că nu e nimic adevărat, Dămine feresce! Atunci primarul şi plecă înainte prin grădină, şi se duce direct unde era ascuns sacul, pe care disgregându-l găsesse în el capra şi tot în acel timp sosese şi vizitiul, după care a fost trimis Sandu în ascuns pe un om.

Toţi rămăsese tablou!

Primarul cu jendarmii se uita cu reproş la gazdă. Iar cu privia cu mâhnire la prietenul seu cel scump, neindrăsind, de ruşine, să se uite la tatăl seu.

Gazda rămăsese cu capul plecat în jos, căci el era ţinta tuturor.— Iar bătrânul Sandu sta cu o mină dojevitore, disgustat de atâta făţarnicie!

Apoi bătrânul dise lui lancu:

— „Mă mieram că tu să fi fost așa norocos, că în atât de scurt timp să-ți fi făcut așa de mulți prieteni!

„Acum ved ce fel de prieteni ai!

„Eu, răi baete, sunt de peste 80 de ani și până în vrâsta acesta abea mi-am făcut un prieten și jumătate.“

„Intr'o di vom merge la unul dintre ei, care nu stă de parte“.

* * *

— „—Acum tată, am mare dorință de a vedea pe unul din prietenii tai“.

Dis și făcut. Ei plecă iar amândoi cu trăsura la țară, după ce și procurase o capră tătă într'un sac și când ajung în capetul satului unde ședeau prietenul bătrânului Sandu, iar lasă vizitiul la o casă și să due singuri. Prietenul îi pri-

mesce bine, dar fără a arata multă iubire, incit lui bietul Iancu pare-că nu-î stătea bine, îi părea că gazda nu era bucură de musafiri.

Maî ales când bătrânul Sandu spune prietenului istoria cu vizitiul (așa după cum Iancu o spusese dincolo), acesta nu numai, că nu se însărcinează a ascunde sacul, dar încă începe a face morală bătrânului, că de data asta n'a dat dovadă de om bun și cu judecată, dacă o vorbă, a unui biet nenorocit, l'a făcut într'un moment să-și piardă mințile și să comită așa faptă. Astfel dar el nu pôte să se amestece la așa crimă, căci conștiința lui l'ar muștra ca complice.

Dar profită de un moment de singurătate, cerend scuze de la musafiri că are un interes, și să ducă în grădina de legume. Iea cu un hârleț câte-va brazde de usturoi, cu pământ cu tot, de pe mijlocul unui strat și apoi în acel loc sapă o gropă, dar pe când aruncă sacul cu cadavrul, iată și musafirii îl găsesc și îi reproșează de ce nu i-a chemat să-î dea ajutor. El li răspunde frânș, că a făcut acesta cu intenție, ca se nu știe nici ei, de ore-ce ar fi fost maî mulțumit ast-fel; căci i s'ar fi părut, când și-ar fi adus aminte, că a fost un vis rev, iar nu realitate.

Apoi au aședat binișor brazdele cu usturoiul la loc, așa că nici ei a doua zi, nu ar fi maî cunoscut locul.

În timpul mesei, care urmă cu ce putuse improvisa maî în scurt, bătrânul Sandu cântă cântă prietenului seu, și fără multă gândire, îi trase o palmă. Iancu privea rece să vadă ce se va alege acum din prietenia tatălui său. Dar prietenul începe a-l liniști prin vorbe bune, sfârșind a-î spune „să tie sigur că pentru palma lui nu-și va digropa el usturoiul“ atunci Sandu recunoște, că n'a avut dreptate, își cere scuze și

ast-fel se dispărțesc iarăși împăcați, ca cum nici n'ar fi fost vre-o vorbă rea între dinșii.

Atunci Iancu spune tatălui său:

— „Tată acum ved, că acesta ți-e *prietenul*“

— „Nu, băete, te înșeli, acesta e *jumătatea de prieten*“.

Dar să știi în tot-deauna că „*Prietenul la nevoie se cunoșce*“.

G. Vranceanu.
Institutor

DIN ARITMETICĂ

Regula de tovărășie.

Problema 1. Școlarii N. V. și I. — au pus la un loc (tovărășie) câte 20.50 lei fie-care—și cu suma lor, au cumpărat hârtie. Ei vinzând'o rin lurî, dar mai scump au câștigat 36 lei.—Ce parte se cuvin, fie-căruia ?

Cei trei școlari au făcut o *tovărășie* (învoală, asociație).—Ei, cât timp țin tovărășia, se numesc *torarâși*. — Afacerea lor se numește *negotătorie* (comerț, întreprindere; iar schimbul între bani și marfă sau *întrebuințarea spre a folosi* se numește *speculare*.—Ceea ce au scos mai mult peste capitalul lor, se numește *câștig*.

1. *Analiza*: Capitalurile și timpul cât au lucrat împreună sunt egale; deci și părțile din câștig, ce se cuvin fie-căruia, vor fi tot egale.

a. *Calcul oral*: Se știe câștigul și numărul tovarâșilor, se cere a afla partea fie-căruia.

$$36 : 3 = 12 \text{ lei fie-care.}$$

2. *Pregătirea*. (Proporția — regula de 3 simplă — prin reducerea la unitate).

3. *Aşedarea.*b. *Calcul înscris.*

4. *Preţuirea.* (După ce se face comparaţiunea cu unitatea).

Dacă p. toţi, adică $1+1+1$ (3) se cuv. 36 lei

apoi „ unul „ (1) „ „ tot 36 l.? Nu — $36 \div 3 = 12$

Respuns ?

Să ieau exemple de felul acestuia — şi altele prin cari să se afle şi paguba.

Regula : *Spre a afla câştigul sau paguba fie-cărui tovarăş, când capitalurile sunt egale şi speculate pe timpuri egale, se împărţesce câştigul total prin numărul tovarăşilor.*

Problema 2. Acei şcolari vedând că au câştigat, au făcut altă tovarăşie: *N.* a pus un capital de 11.25 l., *V.* 22.50 l. şi *L.* 45 l.—Cu suma totală a lor, au cumpărat mere, pe cari Joia şi Duminica vîndându-le, au luat peste tot (capite cu câştig) 113.75 lei. — Care-i partea din câştig a fie-căruia ? *Respuns:*

Suma de 113.75 lei, cuprinde capitalul precum şi câştigul fie căruia; de aceea se numeşte capital brut (mestecat). Din el se scade capitalul total (78.75 l.) şi restul (35 l.) se numeşte câştig net (curat). — Când nu se spune cât au lucrat împreună, timpurile se dic egale.

1. *Analisa.* Se scie capitalurile şi câştigul total, se cere partea din câştig a fie-căruia. Numai timpurile sunt egale, iar capitalurile ne-egale; deci în locul fie-cărei unităţi, care — când capitalurile erau egale — (inea locul fie-căruia, acum va fi capitalul ne-egal al fie-cărui tovarăş. Partea de câştig nu va fi egală, ci cu analoghie (proporţional) după mărimea capitalului.

a). *Calcul oral*

N. are o a 7-a parte din capital; prin urmare și din câștig (5 l.)
 V. „ de 2 ori cât N „ „ „ „ „ „ „ (10 l.)
 și I. „ de 4 „ „ N „ „ „ „ „ „ „ (20 l.)

2. *Pregătirea*. Total 35 lei

3. *Aședarea*. (Ca la probă: după regulă).

b). *Calcul în scris*.

4). *Prețuirea*.

Fiind-că cap. întreg (45+22.50)+11.25 sau 78.75 a prod. 35
 apoi numai 1 leu va produce tot 35¹? Nu—ci $\frac{35}{78.75}$
 pentru capitalul :

$$11.25 \text{ l. a lui N. va prod. de } 11.25 \text{ ori mai m. ca } 1 = \frac{35 \times 11.25}{78.75} = 5$$

$$22.50 \text{ „ „ V. „ „ „ 22.50 „ „ „ „ 1 = \frac{35 \times 22.50}{78.75} = 10$$

$$45.25 \text{ „ „ I. „ „ „ 45,00 „ „ „ „ 1 = \frac{35 \times 45}{78.75} = \frac{20}{35}$$

Respuns:

Exemple de felul acestuia—și... pentru aflarea pagub.

Regula. (Se deduce din cea precedentă). Folosul său
 paguba mai multor tovarăși—când capitalurile lor sunt
 ne-egale speculate în timpuri egale—se află dacă înmulțim
 capitalul fie-cărui cu câștigul său paguba totală și pro-
 dusul se împărțește prin suma capitalurilor.

Proba. Suma părților de câștig a fie-cărui (20+10+5)
 trebuie să fie egală cu câștigul total. sau:

2. Aședăm și lucrăm după cum ne îndrumăză regula:

$$\text{I. } 35.00 \text{ l.} \cdot \frac{45.00 \cdot 35}{78.75} = \frac{157.5}{78.75} = 20 \text{ l.}$$

$$\text{V. } 22.50 \text{ l.} \cdot \frac{22.50 \cdot 35}{78.75} = \frac{78.75}{78.75} = 10 \text{ l.}$$

$$\text{N. } 11.25 \text{ l.} \cdot \frac{11.25 \cdot 35}{78.75} = \frac{39.375}{78.75} = 5 \text{ l.}$$

$$\frac{78.75}{78.75} = 35$$

3). Se află folosul pentru o unitate—şi valoarea ei se înmulţeşte—pe rînd—cu toate unităţile (capitalul) fie căruia.

Problema 3. După ce au isprăvit şi acesta a doua tovarăşie, cei 3 şcolari îşi retrag numai câştigul, iar cu capitalurile lor au mai cumpărat: peniţi, cernolă, creioane, condeie etc.

Acestea nu s'au putut vinde degrabă. *I.* ş'a retras capitalul după 1 lună şi 15 zile; *V.* după 3 luni de la începerea afacerii; iar *N.* urmăză cu răbdare, pînă ce finesce de vîndut tot, tocmai după 6 luni şi o zi.

Atunci, au făcut socotelă şi au aflat, ca au câştigat peste tot 60 lei.—Cât se cuvine fie-căruia?

1 *Analisa.* Se scie capitalul, timpul şi se cere a afla partea din câştig, ce se cuvine fie-căruia.

Aici, şi capitalurile şi timpurile sunt ne-egale.

a. *Calcul oral.* Cu cât *N.* are mai mic capital, cu atît a lăsat banii, la tovarăşie mai mult timp ca *I.*; iar *V.* e cu un capital şi pe un timp mijlociu: părţile vor fi aproape egale:

Fiind-că fie căruia tovarăş i se cuvine o parte din câştig mai mare sau mai mică, proporţional după capitalul şi timpul cât a stat în afacere, trebuie să formăm câte un singur produs din capitalul şi timpul fie-căruia, la care se împărţim proporţional câştigul total.

Pentru acesta: a. Vom reduce timpul complex al fie-căruia la cel mai mic fel de unimî de faţă—date—(la unitate de timp); b. apoi, înmulţim timpul redus în zile... cu capitalul său:

c. r. la. u. d. t.

$$60. \left. \begin{array}{l} \text{I. } 45 \text{ l. } \dots 11.15 \text{ d\u0151le} \\ \text{V. } 22.50 \dots 3 \text{ ,, } \text{---} \text{ ,, } \\ \text{N. } 11.25 \dots 6 \text{ ,, } 1 \text{ ,, } \end{array} \right\} \begin{array}{l} 45 \text{ d\u0151le,} \\ \dots 90 \text{ ,, } \\ \dots 181 \text{ ,, } \end{array} \left(\begin{array}{l} {}^a) 45 \times 45 = 2025 \\ {}^b) 22.50 \times 90 = 2025 \\ 11.25 \times 181 = 2036,25 \end{array} \right)$$

Produsele: 2025, 2025 și 2036,25 căpatate din înmulțirea fie-cărui, capital cu timpul său (aici redus în d\u0151le) se dic: capitalur\u0131 reduse la unitate de timp (amestecate).

2. Preg\u0103tirca. Aceste capitalur\u0131 r. l. u. d. t., \u021cin locul capitalurilor adevarate, deci vom pune capitalurile r. l. u. d. t., in locul celor curate \u021i vom lucra ca la esemplu precedent: (c\u00e2nd sunt capitalurile neegale speculate \u00een timpur\u0131 egale).

3. A\u0219e\u0219area. (ca la prob\u0103: dup\u0103 \u00e2ndrumarea regul\u0131)

b. Calcul \u00e2nscris.

4. Pre\u0219uirca:

Dac\u0103 pentru suma unit\u0103\u0219ilor din produsele capitalurilor reduse la unitate de timp (2025 + 2025 + 2036,25 adic\u0103 6086,25, se cuv\u00e2ne 60 lei,

Apoi numai pentru o unitate (1) c\u00e2t se va cuv\u00e2ni (X).

Tot 60? Nu — ci $\frac{60}{6086,25}$.

dici pentru proba:	2025 a lui I. se cuv\u00e2ne de 2025 ori mai mult	ca pentru 1 = $\frac{60 \times 2025}{6086,25} = 19,96 \frac{184800}{6086,25} +$
	2025 alui V. se cuv\u00e2ne de 2025 ori mai mult	ca pentru 1 = $\frac{60 \times 2025}{6086,25} = 19,96 \frac{184800}{6086,25} +$
	2036,25 alui N. se cuv\u00e2ne de 2036,25 ori mai mult	ca pentru 1 = $\frac{60 \times 2036,25}{6086,25} = 20,07 \frac{239625}{6086,25} +$
	6086,25 Total	c\u00e2 pentru 1 = $\frac{60 \times 2036,25}{6086,25} = 20,07 \frac{239625}{6086,25} +$

Respuns

Total

$$\frac{60,00}{0,01} = \frac{6086,25}{6086,25} = 1$$

Esemple de felul acestuia, și pentru aflarea pagubei.

Regula generală. *Câștigul său paguba mai multor asociați—cu capitaluri ne-egale, speculate în timpuri ne-egale—se află, dacă: a). reduce(m timpul complex la cel mai mic fel de unimă de față (unitate de timp); b). înmulțim capitalul fie-căruia cu timpul seu redus la unitate de timp; c). înmulțim fie-care capital redus la unitate de timp cu câștigul sau paguba tuturor și produsul fie-căruia se împărțese cu suma capitalurilor reduse la unitate de timp.*

Proba : ca la exemplul precedent.

Difinițiunea. Când mai multe persoane să invoesc pentru o afacere ore-care, *calea cu ajutorul căreia se poate afla câștigul său paguba*, proporțional cu suma pusă de fie-care și cu timpul cât au lucrat împreună, se numește regula de tovărășie.

Gh. Nicolau

Directorul școlii de băieți No. 3
din Piatra N.

Intuițiunea și metoda intuitiva.

Cuvîntul *intuițiune* luat etimologicesce, însemnează *vedere*, nu însă o vedere sumară și superficială, ci vederea spontană, care prinde la cea întâiaruncătură de ochi. Vom încerca mai întâi a trata acesta chestiune din punct de vedere filosofic și pe urmă de a arata aplicațiunile ei în *pedagogie*.

Intuițiunea în filosofie. Acest cuvînt împrumutat din

limba teologilor unde el arată o formă excepțională de a cunoște pe Dumnezeu prin contemplare și întru cât va prin visioni, a trecut în limba filosofică cu un sens mai general însă rău determinat la început.

Găsim, în Descartes, acest cuvânt însă întrebuințat tot în sensul teologilor. „Cunoștența intuitivă, dice Descartes, în una din scrierile sale, este o ilustrație a spiritului prin care vede în lumina Dumnezeuască lucrurile ce îi plac a descoperi prin o impresiune directă a luminei divine asupra priceperii noastre, care în acesta nu este considerat ca un agent ci numai ca însuflându-se de rațele divine“.

De la Locke întrebuințarea cuvântului devine mai frequent și semnificația sa este aceea a unei cunoștinți spontane produse de evidența imediată.

Cuvântul, care de altminterea este foarte corect întră în limba corectă filosofică a secolului al 17 și al 18 după cum probază citațiile lui Littré: „Tot omul este în mod intuitiv conșins de adevărul acestor prop: *Două e mai mult de cât una*. Locke nu nescie întru cât va cu drept cuvint *cunoștința intuitivă*, pe aceea care se formează la cea întei și cea mai simplă privire a spiritului. Inșă chiar când este admis acest termen relativ nou, păstrează mai mult valoarea unei comparații de cât a unei definiții.

Intuițiunea este în ordinea actelor spiritului, analogă cu cea a vederii în domeniul sensurilor, o apercipiune a realității tot atât de ușoră spiritului după cum este pentru ochi vederea formelor sensibile.

Mulțimită acestei semnificații puțin cam vagă și metaforică, termenul *intuițiune* a putut fi întrebuințat de diversele sisteme filosofice în moduri diferite.

Cu toate aceste este de observat că până în zilele nos-

tre el a ocupat un foarte mic loc în limba psihologilor. Pöte din cauză că fenomenul ce arată intuiţiunea este aşa de simplu, aşă de elementar, aşă de primitiv ast-fel că întrebuinţat de o potrivă de toate doctrinele, totuşi a fost öre cum lasat în umbră ca un punct de plecare de puţin interes pentru* discuţiunea filosofică.

Numai de la *Cousin* acest termen capătă o importanţă mai mare în limba filosofică oficială, în acelaş timp ea capătă un înţeles mai precis.

De ordinar prin intuiţiune se înţelege un act al inteligenţei omineşci cel mai natural, cel mai spontan din toate, acela prin care spiritul prinde realitatea, constată un fenomen, vede intru cât va printr'o aruncătură de ochi un lucru ce există în el sau în afară. Îl vede nu pentru că vrea ci pentru că nu pöte să nu-l vadă. Acestă vedere nu costă nici silinţă, nici gândire ea nu ne iea de loc timpul pentru a dice ast-fel, atit se face de uşor şi natural. Casul unde intuiţiunea este mai uşor de constatat, este chiar fenomenul percepţiunei sensibile. A vedea o culöre, a auđi un sunet, a atinge un corp, a simţi un miros, un gust a unui obiect material öre care, acesta este fenomenul intuiţiunei prin eselenţă.

(Va urma)

Maria Al. Ionescu

NOTE DIN CARNET

Ordinea strängerei caetelor. S'a observat că se face öre care perdere de vreme şi alte ori chiar nelinişte în timpul când se impart sau se string caetele de lucrări în scris; pentru a evita aceste cred nimerită următörea ordine:

1.) Când stringem caetele la finirea lucrării: a) Fie-

care elev își pune caetul seu deasupra și le dă înainte, în spre capetul băncii la comanda 1, 2, 3, etc. după câți elevi sunt în bănci (sau rând de bănci). b) Cei din extremități, cari sunt de regulă școlari buni, începând de la banca din fund, pun grupul de caete unul peste altul, până la cel din banca I, care le predă la catedră sau le aședă la locul cuvenit din dulap.

c) Dacă caetele sunt cele speciale grele, se aduc grupurile pe rând.

II. Când împărțim caetele: ori care ar fi: speciale, oficiale, caligrafie, desen, hărți geografice etc. ce stau aranjate unele peste altele după ordinea aședării elevilor în bănci, atunci: a) Școlarul bun de serviciu dă la fie care capet de bancă grupul cuvenit de 4,6, etc. caete după numărul elevilor din o bancă (sau șir de bănci) ce trebuie să fie acelaș.

b) La comanda 1, 2, 3, etc. fie-care își ofereșce caetul seu, care se găseșce de asupra în grup de la stringere și restul de caeta le dă înainte până la capet, mișcare ce se eșcută odată de fie-care șir de bănci.

c) Când un școlar lipseșce, caetul seu i-se lasă de vecin la locul seu pe bancă, iar la stringere i-se depune în grup, la timp.

Cu modul acesta stringerea și împărțirea caetelor pentru lucruri înșris se eșcută f. repede și în cea mai perfectă ordine.

M. F. Pantazi

Inștitutor Școlă No. 3, Piatra N.

O Serbare Națională (24 Ianuarie)

Sunt 10 ani de când învățătorii din plasa Muntele jud. Nemițu, s'au constituit în soc. sub numele de „Societatea didactică Pionul“ și de atunci să intrunesc regulat o dată pe lună, discutând diferite chestiuni privitoare la școlă și popor.

Intrunirea din luna Ianuarie a. c. s'a ținut la școlă din Bu-

halnîți în ziua de 24, serbătorindu-se cu o mare splendoră amintirea zilei naționale „*Unirea Principatelor Române*.”

La această măreață solemnitate condusă de învățătorii G. Cădere, președintele societății, dirigintele școlii din Buhalnița și Nestor învățătorul din Secu, au luat parte — pe lângă învățătorii din plasă — autoritățile locale și poporul.

La ora 10 dim. școlarii din Buhalnița în No. de 76 au ners în rînd cu drapelul școlii până la biserică, unde au asistat la *Te-deum*. Apoi s'au reintors în aceeași ordine până la școlă, cîntînd „Deșteptă-te Române”.

Pe la cîsurile 1 p. m. toate cinci camerele școlii erau ticsite de popor, apoi au sosit școlarii din Secu și primarul cu consilierii comunali, notarul, preotul comunei și cei alți învățători din comunele vecine.

Solemnitatea a început prin cîntarea „Imnului Regal” și „Hora Unirei” de către corul amb. școlii condus de dl. Nestor.

Dl. Gh. Cădere a ținut o cuvîntare despre *Importanța zilelor naționale* și în special a celei de 24 Ianuar, făcînd în scurt istoricul principatelor de la 1821 și până la 1859, cînd s'a săvîrșit „Unirea Principatelor” acest act măreț și glorios în istoria noastră națională.

Dl. D. A. Focșa a vorbit despre *obîrșia nîmului românesc*, dezvoltînd cu mult sentiment: iubirea de națiune și datoriile către patrie, inspirînd vrednicie pentru apărarea moșiei strămoșești și dorința ce trebuie să o avem fie-care de a ne vedea uniți într'o singură țară toți românii — frații noștri — de la Nistru pîn' la Tisa.

Apoi, elevii au recitat poezii patriotice și au cîntat cîntice naționale, ca: *Penș Curcanul*, *Frunză verde de stejar*, *Hora Dobrogei* și altele.

Ast-fel s'a sărbătorit amintirea acestei mărețe zile — sfîntă pentru tot românul — cu un succes strălucit. Tot publicul era vin entusiasmat, în cît pe la orele 4 ¹/₂ nu se îndura a se despărți, ducînd cu ei o scumpă amintire.

Siatra-D. Martie 1899

O dulce datorie de recunoștință

Balul de Sămbătă sara, 13 Martie, dat de corpul didactic primar-urban în tolosul Cantinelor școlare și a îmbunătățirei sorței copiilor poporului; a lasat adânci urme și dulci amintiri dascălimei, care a muncit și ș'a pus totă silința pentru reușită.

Societatea Petrenă părea a-și fi dat cuvintul pentru a concura prin animație, bună voință și generositate. Cifra — de 600 lei — adunați în 2 ore numai cu lotăria vorbesce în deajuns.

Dascălimea primară, ast-fel incurajata, ajutată și susținute de generositatea și buna voință a inteligențului public, *se simte tare*, zelul ei sporesce, energia și devotamentul ei iea avînt și indemn a lucra din toate puterile pentru a egala mijlocele noastre de educație și primă instrucțiune cu cele, ce de mult timp fac de propășesce apusul cult.

Formarea copilului și mai cu samă a copilului sara-cului, indrumarea lui pe o cale sigura prin inlesnirea mijlocelor de a-și câștiga cele trebuitoare vieței, prin cultură, și mai cu samă prin cultura agricolă, industrială și comercială: acesta este ținta ce ne-am propus

și de a cărei reușită suntem siguri, față de felul cum **Societatea Petrenă** a știut a înțelege, aprecia și incuraja primul nostru pas. *Vom lupta cu drag și cu multă tragere de inimă, convinși fiind-că avem pentru cine lucra și cine ne ajută.*

Curintele noastre de mulțămire sunt prea slabe pentru a respăli buna voință ce ni s'a arătat. Ecoul conștiinței și bine curântarea sarmantului vor fi cele mai dulci laude și cele mai frumose mulțămiri pentru inimile generose, care întind o mână protectoare asupra noastră.

Dăm mai la vale lista persoanelor cari au bine voit a dăruii obiecte pentru lotărie, în ordinea în care s'au primit:

Dl. Camner, farmacist
 D-na A. I. Lascarache
 „ și Dl. Dr. Apostolidi
 Dl. Stambler comerciant
 „ Adlersberg „
 „ S. Lieberman „
 „ N. Ionescu „
 „ Al. Lazariu „
 „ Petropolos „
 „ Abeles, librar
 D-na El. Isăcescu
 „ și Dl. Lascar Vorel
 Dl. M. Daniel, comerciant
 „ L. Weinrauch
 „ Goldner, librar
 D-na Goldenberg
Preutul Gervescu forgu
 D-na I. D. Ioaniu

D-na Aspasia Botez
 „ Natalia Dimitriu
 „ M. Eladescu
 D-ra Penelopa Ștefănescu
 D-na Perî—de—lup
 D-ra Elena Manoliu
 Dl. N. Busuioc
 D-ra Leonia Sevescu
 D-rele Cl. și Al. Măcărescu
 D-na E. D. Manoliu
 „ A. Cugler
 „ M. Calmuschi
 „ Natalia Cuza
 Școala profesională de fete
 D-na Maria Dafinescu
 „ Aspasia Jipa
 „ C. Giovanni
 „ M. Dornescu

D-na Ema Calmuschi	Dl. Sub-Lt. V. Maxim
„ M. Vardala	„ „ C. Popoviei
„ Asp. Dr. Halunga	D-na Cristina Belian
„ Aglaea Capeleanu	<u>Dl. I. Ciuca</u>
„ Emilia Meleca	D-rá E. Găluşcă
D-ra Chemeniesy	„ Mărgărint
Dl. Sub-Lt. D. Boreca	Dl. Lt. Colonel D. Teodor
„ „ C. Ionescu	

in bani

Dl. Al. N. Vitzu, 20 lei pentru 2 bilete.

D-na și Dl. Gh. Cosmovici, 40 lei pentru 2 bilete.

D-na Demola, 20 lei pentru 7 bilete.

Dl. N. Theodorescu, 4 lei în plus, osebit de bilete.

Dl. Cervenca (5 lei).

Înainte și mai presus de orice mulțămire este recunoștința ce datorim D-lui Prefect, care ni-a dat tot concursul D-sale și cu obicinuita-i amabilitate a stimulat lotăria și animat balul.

D-lor Coloneli Petrovici și Theodoru. D-lui Lascar Vorel și Comitetului de cavaleri, le mulțumim de concurs, sfat și buna voință, asemenea D-nei N. Cuza directoarea școlii profesionale care cu tot timpul scurt de care a dispus a făcut să se lucreze în școlă o sumă de obiecte admirabil executate, și o rugăm a fi interpretul nostru pe lângă dragașele lucrătoare.

Plini de recunoștință, mulțumim tuturor și le dicem **la revedere**. Inițiativei particulare s'au datorit și se datoresce dîlnic cele mai mari instituțiuni. Publicul Pietrîn a dovedit cu prisosința, că înțelege și apreciază

ast-fel de lucruri; lui ne adresăm cu mulţămiri şi speranţe noi şi încă o dată îi dicem:

la revedere.

Ne primind încă rezultatul din câte-va locuri, unde au fost împărţite bilete, arătăm— de-o-cam-dată — ceia ce avem în present, din beneficiul total al balului:

1) De la tombola	600 lei
2) De pe bilete	1850 „
	<hr/>
Total	2450 „
Se scad cheltuelile cam	150 „
	<hr/>
Beneficiu	2300 „ <i>lei</i>

COMITETUL
